

Helena Tiihonen ja Vuotoksen Voima Oy
Kaisankankaantie 165
98400 Isokylä
puh 0400 345104
sp: taavatii@gmail.com

VASTASELITYS POHJOIS-SUOMEN AVI:LLE SUUNNITELLUN KEMIJÄRVEN SELLUTEHTAAN ("biojalostamon") ympäristö- ja vesitalouslupaa ja toiminnanaloittamislupaa hakeneen Boreal Bioref Oy:n antamaan vastineeseen koskien lukuisia muistutuksia, PSAVI/2468/2017.

Olemme vaatineet kattavat lisäselvitykset koskien suunnitellun hankkeen kaikkia vaikutuksia - ja nyt ajankohtaisuutensa vuoksi myös koko Kemijoen valuma-alueen suunniteltujen hankkeiden ja jo olemassa olevien laitosten ja kaivosten haitallisia yhteisvaikutuksia. Yhdyskunta- ja maa- ja metsätalouden ym. haitalliset vaikutukset luonnollisesti kuuluu laskea mukaan.

Pohjois-Suomen AVI:han myönsi juuri ympäristö- ja vesitalousluvan Soklin kaivoshankkeelle. Se on myöntänyt lähivuosina ko. luvan mm. Kevitsan kaivokselle ja myöhemmin sen laajennukselle, Kittilän kaivokselle jne. Uusia suunnitelmia tulee esille tämän tästä.

Kyseessä on siis hakemus "ympäristö- ja vesitalouslupaa ja toiminnanaloittamislupaa" varten eli myös vesilain pykälää ja henkeä pitäisi noudattaa kaikissa hankkeissa, joilla on vesistövaikutuksia.

Allekirjoittanut soitti 7.6.2018 AVI:iin Sami Koivulalle ja sai kuulla ympäristölupa- ja vesitalouslupakäsittelyn luonteesta aluehallintoviraston näkemyksen: vain laitoksen päästöt kuuluvat ympäristölupakäsittelyyn. Hakkuut ja niiden aiheuttamat päästöt käsitellään muualla metsälain mukaan, teitten kulumiset ym vaikutukset taas jossakin toisaalla jne. Rekkaliikenteen päästöt ja melu kuuluvat käsittelyyn vain parin kilometrin säteellä suunnitellusta laitoksesta.

"AVI:n toimijat toimivat lakien mukaan. Poliitikot ovat näin lait säätäneet."

Onko todellakin lainsäätäjän (tietoinen) tarkoitus ollut se, että AVI:en toimivallassa on vain myöntää luvat mm. kaikille suunnitelluille kaivos- ja tehdashankkeille, kunhan hakijat saavat rahoituksen mistä hyvänsä ja ilmoittavat yksi kerrallaan pysyttelevänsä tiettyjen päästömaksimiraja-arvojen alla – vaikka historia on väärällään ko. rajarikkomuksia.

Siis tehtaan edellytyksiä vesi- ja metsäluonnon ym. kestävyuden kannalta ei ole tarkoituskaan tutkia - ilmeisesti missään instanssissa oikeusvaltio-Suomessa?

"EU:ssa on teollisuuspäästödirektiivi, joka on kuvaavampi ilmaisu kuin ympäristölupa..."

Vuotoksen vesioikeusprosessiin syvästi perehtyneenä ja osallistuneena olen saanut ihan eri käsityksen oikeuskäsittelystä kuin mitä tämä sellutehdashankkeen käsittely on. Siinä prosessissa lopulta tutkittiin, oliko hankkeella edellytyksiä – tai ehdottomia rakentamisesteitä. Lopputulemana saatiin KHO:n ehdoton kielteinen vuosikirjapäätös - jollaisen Suomen viranomaisilla kuuluu olla ohjenuorana käsitellessään selkeästi luonnolle ja vesistölle vahingollisten hankkeiden lupia.

Olemme vaatineet AVI:a palauttamaan hankkeen YVA:n puutteellisuuden takia ELY:yn, koska ilmeisesti juuri ELY on vastuullinen viranomainen esimerkiksi suunniteltujen valtavien lisähakkuiden tai valtaisan rekkaliikenteen vaikutuksia koskien. YVA:n täydentämistähän lukuisat muistuttajat vaativat. Perään viranomaisten vastuullisuutta Suomen metsien täystuhon ja vesistöjen

lopullisen pilaamisen estämiseksi.

Järjestetty katselmustilaisuus uhkaa tyypistää tehdasproblematiikan vain päästöjen aiheuttamiin ongelmiin niille rantakiinteistöille, joille hakija on tarjonnut ilmeisesti pieniä rahallisia korvauksia.

Ihmiset siis johdetaan vaatimaan isompia korvauksia - ja sen jälkeen tulkitaan, että ihmiset kyllä hyväksyvät hankkeen ja heidän mielestään homma on hoidossa jonkinlaisella korvauksella. Ihan sama mekanismi, mikä on aina leimannut vesistöarakentamista. Vuotoksen vesioikeusprosessissa kovan taistelun seurauksena lopulta oikeasti tutkittiin edellytyksiä eikä oikeus toiminut enää vain kumileimasimena ja korvausten laskijana. Prosessi koettiin lopulta oikeudenmukaiseksi.

Raakapuuterminaalista ja sen merkityksestä:

Terminaalissa ovat osakkaina Metsähallitus, Stora Enso ja Metsä Group ja operaattorina VR Transpoint.

– ”On siinä tavaraa; noin 150 000 kiintokuutiota. Alkaa olla enimmillään. Terminaali täyttyy ennen kelirikkokautta, joka alkaa tuossa maaliskuuhuhtikuun vaihteessa. Puut pitää olla poisajettuina metsäteiden varsilta ennen kelirikkoa”, hän kertoilee. Kemijärven puuterminaalista kulkee kuitupuuta noin 600 000 kiintokuutiometriä vuodessa. Yhteismetsä joutuu lastaamaan rekasta suoraan junaan, koska eivät osallistu ylläpitokustannuksiin – voisivat kyllä vuokrata tilaa...”

Kuinka paljon valtio on rahoittanut ja rahoittaa puuterminaalien rakentamista, ehkäpä ylläpitoakin?

Raakapuuterminaalien myötä on syntynyt suorastaan hinku myydä metsää niin yhteismetsissä kuin yksityisissäkin metsänomistajissa. Vaarojen rinteiden ja lakien avohakkuut tuskin olivat lainsäätäjien tarkoituksena uutta ”kestävän kehityksen mukaista” metsälakia laadittaessa.

Paljonko Lapista eri alueilta on hakattu puuta - ja kuinka paljon on kuljetettu muualle vuodessa, Kemiin, Ouluun ja etelämmäksi? Kuitupuuta, tukkeja? Mihin tarkoitukseen? Toistan vaatimukseni ko. asian tutkimiseksi ja tuloksen julkaisemiseksi - ja hakatun puumäärän yhteenlaskemisen Lapin läänissä suhteuttaen sen sellu- ym. ”biohankkeiden” ja olemassa olevien tarvitsemaan puumäärään.

Metsä Group suunnittelee Kemiin joko tehtaansa modernisointia tai uutta massiivista ”bio-tehdasta” eli sellutehdasta – ja pelkää metsävarojen osoittautuvan hyvin nopeasti riittämättömiksi. Eivätkö viranomaiset pelkää hakkuita, joiden määräksi esimerkiksi Metsä Group arvioi yli 6 miljoonaa m³ oman hankkeensa osalta, BB Oy 2,9 miljoonaa m³, Kaidi 2,8 miljoonaa m³, Paltamo suht lähellä, Kuopiokin lähellä susirajaa eikä jo toteutunut Äänekoskikaan ole Kehä 3:n sisällä?

Vastineen laatu:

Hakijan vastineessa vähätellään hakemuksen tapaan kaikkia esiintuotuja ja perusteltuja ongelmia. Yksilön on hyvin vaikea löytää vastinetta omille muistutuksille. On kirjainjono kuvaamassa muistutuskohtia, mutta olennaisista asioista kuten esimerkiksi suunnitellusta pääprosessista ei edelleenkään saatu täsmennystä. Yhteiskunta- ja kokonaistaloudellisesta merkityksestä maalillaan Eldoradoa, luonnon kestokykyyn vaikuttamisesta ei ole sanaakaan, ei myöskään laajan tutkijajoukon kriittistä liihakkuista, ei kiinalaisen rahoituksen vaaroista yms. Allekirjoituskin puuttuu.

On sentään tunnustettu hajuhaittoja tulevan ja vedenlaatukin huononisi purkuputken läheisyydessä jonkin verran, toisin kuin propagandatilaisuuksissa on kuultu. Jätevesien leviämistä Kemijärven lahtiin ei tunnusteta.

Jatkuvatoimisella eli vuokeittomenetelmällä sanoi hankkeen edustaja tuotetun liukosellua monessakin paikassa, mutta luvattuja referenssilistoja ei ole näkynyt. Tertiääripuhdistuksen oli samainen edustaja sanonut yleisötilaisuudessa tulevan, hakemuksessa sitä ei aiota toteuttaa.

Katselmustilaisuudessa kävi ilmi, että ylipäänsä hankesuunnitelmasta ja sen osista, jopa asianosaislistoista on liikkeellä useita versioita - jopa AVI:in on tullut useita versioita. Silti kiire?

Ajankohtaista ja merkittävää Kemijoen kestokyvyn kannalta:

Sokli sai siis Pohjois-Suomen AVI:lta ympäristöluvan ja vesitalouslupan. Kyseessä on ulkomaisen toimijan lupahakemus. On haettu lupaa ja nyt siis saatu lupa koskiensuojelulain suojaan kuuluvien Kemijoen latvavesien jopa uoman muuttamiseen. Töidenaloituslupaa ei sentään annettu.

Kemijoen latvoilla on ollut kalastusrauhitus jalokalakannan suojelemiseksi. Täydellinen vesistön tuhoaminenko kaivoksella sen sijaan sallitaan ulkomaiselle lannoitefirmalle?

Ympäristölupaprosessi ei näytä käytännön tasolla takaavan minkäänlaista suojaa vesistöillemme tai metsillemme tai millekään luonnon elementille. **Äärimmäisen konkreettinen todiste siitä, että kokonaisuutta ei arvioi mikään viranomaistaho.**

Hajalleen pitkin vesistöä myönnetään lupia rakentaa erilaisia hyvin saastuttavia ja luonnonoloja mullistavia laitoksia – eikä mikään taho edes harkitse esim. saasteiden yhteiskuorman arviointia. Mikään taho ei arvioi edes yhden hankkeen kokonaisvaikutuksia vesistöön ja luontoon. Onko lainsäätäjä oikeasti tarkoittanut tällaista lupakäsittelyä? Poliitikot eivät aivan ilmeisesti tiedä säätäneensä tällaisen mahdollistavia lakeja, vrt. hälinä ja huoli Talvivaaran tiimoilla.

VAATIMUS 1:

Vaadin, että AVI hylkää lupahakemuksen.

Ko. hanke on yksinäänkin vesilain ehdottomien rakentamiskieltojen mukainen hanke. Se aiheuttaisi laajoja vahingollisia muutoksia vesiluonnossa (vedenlaatu, kalasto kaikkineen ym) ja ilmanlaadussa. Massiivinen materiaalihankinta aiheuttaisi erittäin laajaa tuhoa metsäluonnossa (vesistö- ja maaperä- sekä ilmapäästöt, eläimistön ja kasviston olot). Asumisoloiissa tapahtuisi mullistava huononeminen em. lisäksi massiivisen kuljetusliikenteen aiheuttamien vaaratilanteiden, melun, päästöjen ja teiden kulumisen vuoksi.

Rauha katoaisi tyystin eikä Lapin luonto enää loisi outoa taikaa.

Kyseisenlaiset ”bio”-hankkeet ovat suuri uhka ilmastonmuutoksen pahenemiseen, vrt. aiemmat asiakirjat asiantuntijalausuntoineen.

Kemijoen veden luokitus:

Kemijoen pääuoma mereltä Kemijärvelle asti on nimetty voimakkaasti muutetuksi. Syynä ovat rakenteelliset ja virtaamissa tapahtuneet muutokset. Kriteerit miten muuttuneisuutta arvioidaan, löytyvät ao. ohjeesta:

<http://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B755CCAF4-99E3-46F9-AB0C-E38B90A2E924%7D/74887>

Vesikartta-palvelusta voi tarkastella vesien tilaluokituksia. Luokittelu on tehty 2013 vuosien 2006-2012 aineistoilla. Luokittelu päivitetään v. 2019 vuosien 2012-17 aineistolla vesienhoidon suunnittelua varten kaudelle 2022-27. Vesienhoitosuunnitelmaehdotus (joka sis. uuden luokittelun) tulee kuultavaksi v. 2020.

https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=1&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwj2ysns3u7bAhVPyKYKHZUhdTUQFggsMAA&url=http%3A%2F%2Fpaikkatieto.ymparisto.fi%2Fvesikartta%2F&usg=AOvVaw1SLcC4P2aBEqYUSekoX_uJ

Voimassaolevat Kemijoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma ja toimenpideohjelma vuosille 2016-21 löytyvät sivuilta:

<http://www.ymparisto.fi/fi->

[FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteistyö/Vesienhoitoalueet/Kemijoki/Vesienhoitosuunnitelma_ja_tauastaselvitykset](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vesi/Vesiensuojelu/Vesienhoidon_suunnittelu_ja_yhteistyö/Vesienhoitoalueet/Kemijoki/Vesienhoitosuunnitelma_ja_tauastaselvitykset)

Parhaillaan on meneillään kuuleminen vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä kaudelle 2022-27.

Palautetta voi antaa 9.7.2018 asti. Kuulemissivut: <http://www.ymparisto.fi/fi->

[FI/Vaikuta_vesiin/Vesienhoito](http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Vaikuta_vesiin/Vesienhoito)

Ehdoton rakentamiskielto ja vesipuitedirektiivi (vesien hyvän tilan saavuttaminen, ei siis vesien huonontaminen!) koskevat niin voimakkaasti muutettua vesistöä kuin Yli-Kemin lähes luonnontilaista vesistöäkin.

VAATIMUS 2:

Vaadin lisäksi lupaviranomaista tämän hankkeen ja Kemien alueelle suunniteltujen ”bio”-laitosten, Sokli- ym. kaivoshankkeiden ja jo olemassa olevien laitosten ja kaivosten **yhteisvaikutusten arviointia** Kemijoen vesiluongtoon ja valuma-alueen luontoon Perämerelle Ruotsin aluevesille saakka **EU:n ja kotimaisen vesiensuojelulainsäädännön hengen mukaisesti**. Vesistön vedenlaatuun ja siis myös luokitukseen vaikuttaa kaikki toiminta valuma-alueella.

Vain tällä tavalla viranomaisen tekee sille **lakien mukaan tarkoitettua tehtävää** pitää huolta isänmaasta, sen edusta ja rikkaasta luonnosta - jota ovat viime vuosina raiskanneet ylikansalliset suuryhtiöt aiheuttaen ympärisrökatastrofeja toisensa perään, valitettavasti ainakin poliittisten päätöksentekijöiden suosiollisella avustuksella.

Kemijärven Kaisanlahden rannalla 29.6.2018

Helena Tiihonen

yleislääketieteen erikoislääkäri

asianosainen, jonka edustukset aiemmissa asiakirjoissa

Liite: katselmuskokouksessa pitämäni puheenvuoron muistiinpanot otettavaksi huomioon.